

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2023

Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών

ΜΟΝΑΔΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ Υ.ΝΑ.Ν.Π.

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος	3
Εισαγωγή	4
Ορισμός Δεοντολογίας	4
Εσωτερικός έλεγχος και αναγκαιότητα Κώδικα Δεοντολογίας.....	4
Σκοπός του Κώδικα Δεοντολογίας.....	5
Περιεχόμενο Κώδικα	5
Μέρος Α'	6
Πεδίο εφαρμογής	6
Αρχές και Κανόνες του Κώδικα Δεοντολογίας	7
1.1. Ακεραιότητα	7
1.2. Αντικειμενικότητα.....	7
1.3. Εμπιστευτικότητα	8
1.4. Επάρκεια	9
Μέρος Β'	10
Δέσμευση των Εσωτερικών Ελεγκτών έναντι των ελεγχόμενων και έναντι του Φορέα	10
2.1. Ανεξαρτησία Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου	10
2.2. Σύγκρουση συμφερόντων.....	11
2.3. Δέουσα επαγγελματική επιμέλεια	12
2.4. Κατάλληλη χρήση Συστημάτων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Επικοινωνιών - Εμπιστευτικότητα Πληροφοριών	13
Μέρος Γ'	14
Εφαρμογή και Δημοσιοποίηση του Κώδικα Δεοντολογίας.....	14
3.1 Εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας	14
3.2. Δημοσιοποίηση του Κώδικα Δεοντολογίας.....	15
Παράρτημα	16
Δεοντολογικά Διλήμματα & Παραδείγματα παραβιάσεων των Αρχών και των Κανόνων του Κώδικα Δεοντολογίας.....	16
I. Παραδείγματα Δεοντολογικών Διλημάτων.....	17
1. Πίεση από τη Διοίκηση.....	17
2. Φιλικές και διαπροσωπικές σχέσεις.....	17
II. Παραδείγματα παραβιάσεων των Αρχών και των Κανόνων του Κώδικα Δεοντολογίας	18
1. Περιορισμοί στην πρόσβαση δεδομένων	18
2. Αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία.....	18
3. Δέουσα επαγγελματική συμπεριφορά.....	19
Εννοιολογικό λεξικό.....	20
Βιβλιογραφία.....	23

Πρόλογος

Ο Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών αποτελεί μια ολοκληρωμένη δήλωση των αξιών και των αρχών, οι οποίες θα πρέπει να καθοδηγούν την ηθική και επαγγελματική συμπεριφορά των Εσωτερικών Ελεγκτών εντός και εκτός της υπηρεσίας.

Οι ηθικές επιταγές που οφείλουν να ακολουθούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, αποτυπωμένες σε κωδικοποιημένο κείμενο, όπως ο Κώδικας Δεοντολογίας, προσδιορίζει τα αποδεκτά πρότυπα συμπεριφοράς και λειτουργούν ως οδηγός στην καθημερινή εργασία τους.

Οι κώδικες δεοντολογίας ανήκουν στην κατηγορία του λεγόμενου «ήπιου δικαίου» (softlaw) και γίνονται αντιληπτοί ως μοντέλα αυτορρύθμισης μιας επαγγελματικής ομάδας, εν προκειμένω των εσωτερικών ελεγκτών. Η απουσία νομικής δέσμευσης δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως αδυναμία των κανόνων αυτών, αλλά ως υπεροχή τους και αναγκαιότητα ύπαρξής τους, η οποία προκύπτει από την ανεπάρκεια των τυπικών νόμων να ρυθμίσουν όλα εκείνα τα πεδία και τις σχέσεις υπαλλήλων απέναντι στην υπηρεσία τους. Όταν όμως αυτοί οι ίδιοι κανόνες εμπεριέχονται σε νομικές ρυθμίσεις, τότε φυσικά επιφέρουν νομικές και πειθαρχικές κυρώσεις.

Ο Κώδικας αποτελεί σημείο αναφοράς για τους Εσωτερικούς Ελεγκτές, εδραιώνει την εμπιστοσύνη ως προς την αντικειμενικότητα διαβεβαίωσης θεμάτων διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, διασφαλίζοντας τη διατήρηση και ενδυνάμωση της αξιοπιστίας και της φήμης της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ). Η έννοια «Εσωτερικοί Ελεγκτές» περιλαμβάνει όλους όσους παρέχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στη ΜΕΕ.

Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Μ.Ε.Ε. Υ.ΝΑ.Ν.Π.), προκειμένου να διατηρήσει τα υψηλότερα ηθικά πρότυπα σύμφωνα και με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4795/2021, υιοθετεί Κώδικα Δεοντολογίας στη βάση του αντίστοιχου Κώδικα που εξέδωσε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.), η οποία σύμφωνα με τον ν.4622/2019, μεταξύ άλλων, έχει ως αρμοδιότητα την ανάπτυξη και εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, συντονίζοντας, καθοδηγώντας και υποστηρίζοντας τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ) των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο αυτό, ο παρών Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών τελεί σε πλήρη αρμονία με το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, τον Κανονισμό Λειτουργίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (ΦΕΚ 6494/Β'/2022), αλλά και τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, τον Κώδικα Ηθικής του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors - IIA), όσο και τον Κώδικα Δεοντολογίας του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Οργάνων Ελέγχου (International Organization of Supreme Audit Institutions- INTOSAI).

Ο παρών κώδικας ενισχύει τις θεμελιώδεις αξίες και αρχές στις οποίες στηρίζεται το έργο της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου (Μ.Ε.Ε. Υ.ΝΑ.Ν.Π.) και παρέχει ένα σημείο αναφοράς για τις αποφάσεις και ενέργειες κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων των εσωτερικών ελεγκτών της. Επίσης, περιγράφει τη φιλοσοφία, τις αρχές και τους κανόνες που πρέπει να διέπουν την ηθική και επαγγελματική συμπεριφορά τους.

Εισαγωγή

Ορισμός Δεοντολογίας

Η δεοντολογία ορίζεται ως σύστημα ηθικής σύμφωνα με το οποίο ηθικές είναι οι πράξεις που εναρμονίζονται με το καθήκον, ανεξάρτητα από τις συνέπειες που μπορεί να έχουν για το άτομο που εκτελεί το ηθικό καθήκον, ή και συνολικά¹.

Η δεοντολογικού τύπου ηθική έχει συχνά τη μορφή κωδικοποιημένων κανόνων που όταν αφορούν σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ορίζουν ποιες πράξεις και συμπεριφορές είναι ηθικά αποδεκτές.

Εσωτερικός έλεγχος και αναγκαιότητα Κώδικα Δεοντολογίας

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική δραστηριότητα διασφάλισης και παροχής συμβουλών που αποσκοπεί στην προστιθέμενη αξία και τη βελτίωση των λειτουργιών ενός οργανισμού. Βοηθά έναν οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του, εφαρμόζοντάς συστηματική, πειθαρχημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της διαχείρισης κινδύνων, των δικλίδων και των διαδικασιών διακυβέρνησης.

Ο Εσωτερικός Έλεγχος δρα σε πολλά επίπεδα υποστηρίζοντας τους υπεύθυνους για τη διαχείρισή του να αξιολογήσουν τον τρόπο λειτουργίας του φορέα και τα αποτελέσματά του, να κατανοήσουν εις βάθος τα τυχόν προβλήματα και τις αιτίες τους και να προνοήσουν για τη θωράκισή του έναντι μελλοντικών κινδύνων.

Η ανεξαρτησία, οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες του Εσωτερικού Ελέγχου στον Δημόσιο Τομέα θέτουν υψηλές ηθικές απαιτήσεις στο προσωπικό που στελεχώνει τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου. Η συμπεριφορά των εσωτερικών ελεγκτών πρέπει να είναι αδιαφιλονίκητη ανά πάσα στιγμή και υπό κάθε περίπτωση.

Οποιαδήποτε ανεπάρκεια στη συμπεριφορά τους μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση την ακεραιότητα των ελεγκτών, την ποιότητα και εγκυρότητα του ελεγκτικού τους έργου, αλλά και να εκθέσει τόσο την Υπηρεσία τους, όσο και τον ίδιο τον φορέα στον οποίο υπάγονται.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας είναι αναγκαίος για τη διεξαγωγή του Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς εδραιώνει την εμπιστοσύνη ως προς την αντικειμενικότητα της παρεχόμενης διαβεβαίωσης σε θέματα διακυβέρνησης, διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας και τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου αποτελούν τα βασικά εργαλεία που έχουν οι Εσωτερικοί Ελεγκτές στη διάθεσή τους.

¹ McNaughton, D., Rawling, P. (2006). *Deontology, The Oxford Handbook of Ethical Theor*

Σκοπός του Κώδικα Δεοντολογίας

Ο Κώδικας Δεοντολογίας εσωτερικών ελεγκτών αποσκοπεί στην προώθηση μιας δεοντολογικής νοοτροπίας στους εσωτερικούς ελεγκτές και στη διασφάλιση ενός πρότυπου εργασιακού περιβάλλοντος μέσω της περιγραφής της φιλοσοφίας, των αρχών και των κανόνων σχετικά με την ηθική και επαγγελματική συμπεριφορά των Εσωτερικών Ελεγκτών, εντός και εκτός υπηρεσίας.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας στοχεύει στην προώθηση των αξιών:

του Επαγγελματισμού	
της Ανεξαρτησίας	
της Αντικειμενικότητας	
της Αξιοπιστίας	
του Σεβασμού	
της Συναδελφικότητας	
της Οικονομικότητας	
της Αειφορίας	

Περιεχόμενο Κώδικα

Ο παρών Κώδικας αποτελείται από τα παρακάτω μέρη:

A. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τις θεμελιώδεις Αρχές και τους Κανόνες Συμπεριφοράς του Κώδικα Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών, καθώς και το Πεδίο Εφαρμογής.

B. Στο δεύτερο μέρος περιγράφονται οι ευθύνες/δεσμεύσεις των Εσωτερικών Ελεγκτών έναντι των ελεγχόμενων, αλλά και έναντι του φορέα.

Γ. Στο τρίτο μέρος, αναφέρονται οι υποχρεώσεις των Εσωτερικών Ελεγκτών και του/της Προϊστάμενου/ης της ΜΕΕ για την εφαρμογή και τήρηση του Κώδικα, καθώς και τη δημοσίευση αυτού.

Στο **Παράρτημα** παρατίθενται παραδείγματα δεοντολογικών διλημμάτων που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι Εσωτερικοί Ελεγκτές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Μέρος Α΄

Ο Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν.4795/2021, περιλαμβάνει τις αρχές που σχετίζονται με την επαγγελματική πρακτική και τους κανόνες επαγγελματικής συμπεριφοράς και ακεραιότητας που οφείλουν να ακολουθούν οι εσωτερικοί ελεγκτές, λαμβάνοντας υπόψη τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας περιλαμβάνει δύο θεμελιώδη συστατικά στοιχεία:

- A. Τις **Αρχές** που σχετίζονται με τη δραστηριότητα και την πρακτική του Εσωτερικού Ελέγχου.
- B. Τους **Κανόνες Συμπεριφοράς** που πρέπει να ακολουθούνται από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές.

Οι Κανόνες Συμπεριφοράς μετατρέπουν τις Αρχές σε ενέργειες που πρέπει να ακολουθούν οι εσωτερικοί ελεγκτές καθημερινά λειτουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ως οδηγός για την αντιμετώπιση και επίλυση δεοντολογικών διλημάτων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Πεδίο εφαρμογής

Οι Αρχές και οι Κανόνες του Κώδικα Δεοντολογίας αφορούν και εφαρμόζονται από τους εσωτερικούς ελεγκτές και διέπουν το έργο και τη λειτουργία της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Μ.Ε.Ε. Υ.ΝΑ.Ν.Π.).

Ο Κώδικας Δεοντολογίας εσωτερικών ελεγκτών δεν μπορεί να καλύψει όλα τα πιθανά ζητήματα ηθικής, δεοντολογίας και επαγγελματικής συμπεριφοράς που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι εσωτερικοί ελεγκτές.

Ισχύει συμπληρωματικά με τον Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων (ν. 3528/2007), τον Κώδικα Ηθικής και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα (Υπουργείο Εσωτερικών, Εθνική Αρχή Διαφάνειας, 2022), καθώς και με τυχόν ειδικότερες διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία και τα θέματα κατάστασης του προσωπικού του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Αρχές και Κανόνες του Κώδικα Δεοντολογίας

1.1. Ακεραιότητα

Αρχή: Η ακεραιότητα των Εσωτερικών Ελεγκτών εδραιώνει την εμπιστοσύνη και παρέχει τη βάση για στήριξη της κρίσης τους.

Κανόνες Συμπεριφοράς των Εσωτερικών Ελεγκτών:

- ✓ Εκτελούν την εργασία τους με εντιμότητα, επιμέλεια, συνέπεια και υπευθυνότητα. Ενεργούν πάντοτε με καλή πίστη και επιδιώκουν την πραγμάτωση του δημόσιου συμφέροντος.
- ✓ Τηρούν τους νόμους και προβαίνουν στις κοινοποιήσεις/γνωστοποιήσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία και την ιδιότητά τους.
- ✓ Δεν εμπλέκονται συνειδητά σε οποιαδήποτε παράνομη δραστηριότητα, ούτε σε πράξεις ατιμωτικές για τους ίδιους ή για τον φορέα.
- ✓ Σέβονται και συμβάλλουν στους νόμιμους και ηθικούς αντικειμενικούς σκοπούς του φορέα, όπως αυτοί ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία.

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Ποιοι παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν την Ακεραιότητα των Εσωτερικών Ελεγκτών;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές, θα πρέπει να είναι σε εγρήγορση για τον εντοπισμό περιστάσεων που ενδεχομένως να εκθέτουν σε κίνδυνο την Ακεραιότητά τους και να τις αποφεύγουν ή να τις αναφέρουν στον Προϊστάμενο της ΜΕΕ.

Τέτοιες περιστάσεις μπορεί να περιλαμβάνουν, χωρίς να περιορίζονται:

- προσωπικά, οικονομικά ή άλλα συμφέροντα ή σχέσεις που ενδεχομένως συγκρούονται με τα συμφέροντα της Υπηρεσίας,
- αποδοχή δώρων ή φιλοδωρημάτων,
- άσκηση (και πόσο μάλλον κατάχρηση) εξουσίας για προσωπικό όφελος,
- συμμετοχή σε πολιτικές δραστηριότητες ή συμμετοχή σε ομάδες πίεσης,
- πρόσβαση σε ευαίσθητη ή/και εμπιστευτική πληροφορία.

1.2. Αντικειμενικότητα

Αρχή: Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές επιδεικνύουν το υψηλότερο επίπεδο αντικειμενικότητας κατά τη συγκέντρωση, αξιολόγηση και κοινοποίηση των πληροφοριών για τη λειτουργία ή τη διαδικασία που εξετάζεται. Προβαίνουν σε μια ισορροπημένη εκτίμηση όλων των σχετικών περιπτώσεων και δεν επηρεάζονται αδικαιολόγητα από τα δικά τους συμφέροντα, ή τα συμφέροντα άλλων, κατά τον σχηματισμό της κρίσης τους.

Κανόνες Συμπεριφοράς των Εσωτερικών Ελεγκτών:

- ✓ Δεν συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δραστηριότητα ή δεν συνάπτουν σχέσεις που ενδέχεται να βλάψουν ή να θεωρείται ότι βλάπτουν την αμερόληπτη κρίση τους ή να συγκρούονται με τα συμφέροντα του φορέα.

- ✓ Δεν αποδέχονται οτιδήποτε μπορεί να βλάψει ή να θεωρείται ότι βλάπτει την επαγγελματική τους κρίση.
- ✓ Συμπεριλαμβάνουν στα πορίσματα ελέγχου όλες τις σημαντικές πληροφορίες που τους γνωστοποιούνται, η μη δημοσιοποίηση των οποίων ενδέχεται να παραποιήσει τα ελεγκτικά αποτελέσματα.

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Κατά την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου ένας Εσωτερικός Ελεγκτής μπορεί να βασίζεται σε «προφορικά» στοιχεία ή φήμες;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Προκειμένου να διασφαλίζεται η αρχή της αντικειμενικότητας, η εργασία πρέπει να σχεδιάζεται, να εκτελείται και τα ευρήματα να αναφέρονται, με ακριβή, δίκαιο και ισορροπημένο τρόπο. Οι εκθέσεις ελέγχου πρέπει συνεπώς να είναι αντικειμενικές, σαφείς, περιεκτικές, εποικοδομητικές, ολοκληρωμένες και χρονικά έγκαιρες.

Τα συμπεράσματα στις γνώμες, αναφορές, περιοδικές εκθέσεις ελέγχου και εκθέσεις ελέγχου θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά σε στοιχεία, που συλλέγονται και συγκεντρώνονται σύμφωνα με τη μεθοδολογία ελέγχου που ακολουθεί η ΜΕΕ.

1.3. Εμπιστευτικότητα

Αρχή: Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές σέβονται την αξία και την κυριότητα της πληροφόρησης που λαμβάνουν και δεν κοινοποιούν πληροφορίες χωρίς κατάλληλη εξουσιοδότηση, εκτός εάν υπάρχει νομική ή επαγγελματική υποχρέωση για να γίνει κάτι τέτοιο.

Κανόνες Συμπεριφοράς των Εσωτερικών Ελεγκτών:

- ✓ Είναι συνετοί στη χρήση και προστασία των πληροφοριών που αποκτούν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- ✓ Δεν χρησιμοποιούν πληροφορίες για προσωπικό όφελος, για όφελος τρίτων ή κατά τρόπο αντίθετο προς την κείμενη νομοθεσία ή επιβλαβή για τους προβλεπόμενους από το θεσμικό πλαίσιο και ηθικούς αντικειμενικούς σκοπούς του φορέα.
- ✓ Τηρούν τα οριζόμενα στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (ΕΕ) 2016/679 και του ν.4624/2019.

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Κατά τη διάρκεια ενός Εσωτερικού Ελέγχου, ένας Εσωτερικός Ελεγκτής αποκτά πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες που αφορούν στη διενέργεια διαγωνισμού προμήθειας υλικού. Μπορεί να μεταφέρει τις πληροφορίες αυτές σε συνάδελφο του/της οποίου/ας ο/η σύζυγος είναι προμηθευτής αντίστοιχου υλικού με αυτό του διαγωνισμού;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Ο Εσωτερικός Ελεγκτής οφείλει να τηρεί την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που αποκτήθηκαν ως αποτέλεσμα των εργασιών που εκτελεί κατά την άσκηση της εργασίας του, συνεπώς δεν πρέπει να αποκαλύπτει οποιαδήποτε τέτοια πληροφορία σε τρίτους, χωρίς την κατάλληλη και ειδική αρμοδιότητα. Εάν δεν υπάρχει νομικό ή επαγγελματικό δικαίωμα ή υποχρέωση να γνωστοποιήσει την πληροφορία, δεν πρέπει να χρησιμοποιεί τις πληροφορίες για προσωπικό όφελος ή για όφελος τρίτων.

1.4. Επάρκεια

Αρχή: Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές χρησιμοποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις εμπειρίες που απαιτούνται για την παροχή των υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου.

Κανόνες Συμπεριφοράς των Εσωτερικών Ελεγκτών:

- ✓ Αναλαμβάνουν όλα εκείνα τα έργα για τα οποία διαθέτουν τις γνώσεις και την εμπειρία.
- ✓ Παρέχουν υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου λαμβάνοντας υπόψη τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου.
- ✓ Βελτιώνουν συνεχώς την επάρκεια, την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των υπηρεσιών τους.

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Πως διασφαλίζεται η επάρκεια των Εσωτερικών Ελεγκτών και η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών τους;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Ο Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ θα πρέπει να τηρεί πολιτική εκπαίδευσης και οι Εσωτερικοί Ελεγκτές να μεριμνούν για την αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων τους. Για τον σκοπό αυτό, οι φορείς πρέπει να διασφαλίζουν τους αναγκαίους πόρους για την πιστοποίηση, την επιμόρφωση και την κατάρτιση των στελεχών των ΜΕΕ τους.

Μέρος Β΄

Δέσμευση των Εσωτερικών Ελεγκτών έναντι των ελεγχόμενων και έναντι του Φορέα

2.1. Ανεξαρτησία Λειτουργίας Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Εσωτερικός Έλεγχος πρέπει να είναι ανεξάρτητος από τη Διοίκηση και δεν πρέπει να έχει οποιαδήποτε διοικητική ή διαχειριστική ευθύνη στις δραστηριότητες ή τους τομείς που αποτελούν αντικείμενο ελέγχου. Η οργανωτική ανεξαρτησία επιτρέπει στην ελεγκτική λειτουργία να επιτελέσει το έργο της χωρίς παρεμβάσεις.

Η ανεξαρτησία από την ελεγχόμενη μονάδα και άλλες εξωτερικές ομάδες συμφερόντων είναι απαραίτητη για τους ελεγκτές. Αυτό συνεπάγεται, ότι οι Εσωτερικοί Ελεγκτές πρέπει να συμπεριφέρονται με τρόπο που δεν μειώνει την ανεξαρτησία τους.

Σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με το ελεγκτικό έργο, η ανεξαρτησία των Εσωτερικών Ελεγκτών δεν πρέπει να επηρεάζεται από προσωπικά ή εξωτερικά συμφέροντα.

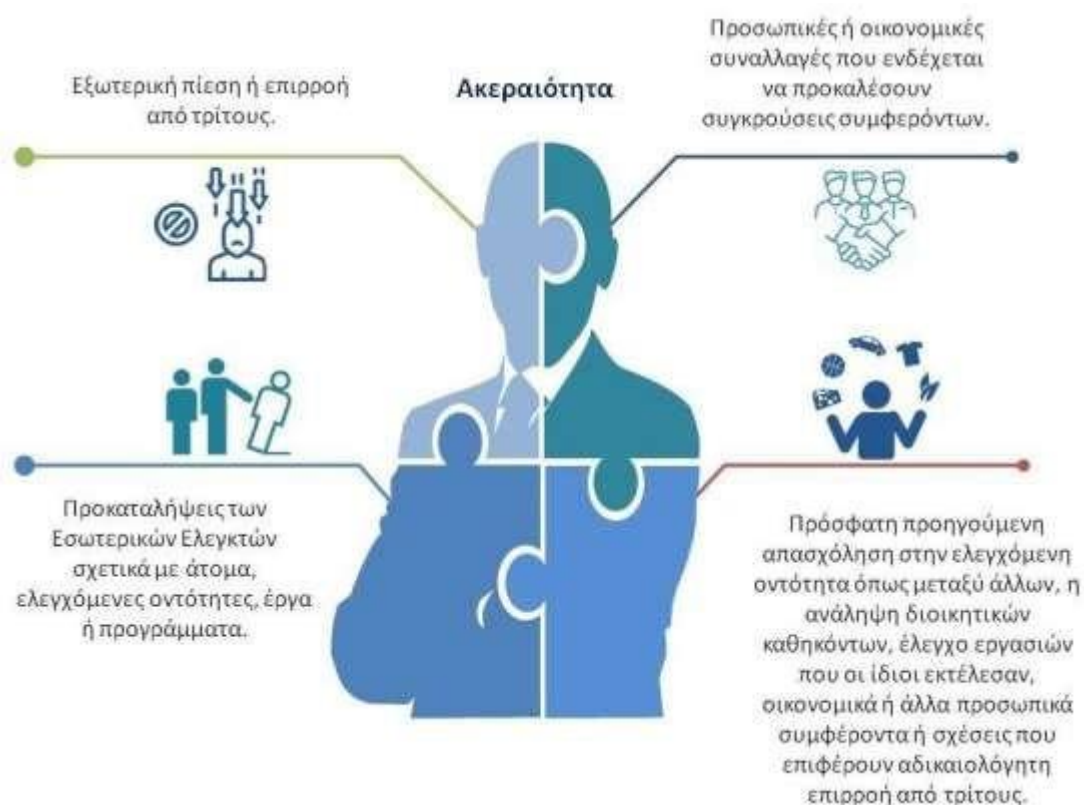
✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Μπορώ να ελέγξω κάποια περιοχή κατά την οποία ήμουν Υπεύθυνος στο παρελθόν;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Ο Εσωτερικός Ελεγκτής δεν εμπλέκεται σε δραστηριότητες που αναμένεται να ελεγχθούν και για τις οποίες ήταν υπεύθυνος στο παρελθόν, έως ότου παρέλθει τουλάχιστον ένα (1) έτος από τη στιγμή που τοποθετήθηκε ή προσωρινά απασχολήθηκε στη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου.

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Σε περίπτωση που σε συγκεκριμένο έλεγχο, προσωπικά συμφέροντα ή προσωπικές σχέσεις μπορεί να επηρεάσουν την ανεξαρτησία μου ως Εσωτερικός Ελεγκτής, τι πρέπει να κάνω;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Ο Εσωτερικός Ελεγκτής θα πρέπει να ενημερώνει τον άμεσα προϊστάμενό του για περιστάσεις όπου προσωπικά συμφέροντα ή προσωπικές σχέσεις ενδέχεται να επηρεάσουν την ανεξαρτησία του, ώστε να μπορεί να ληφθεί σχετική απόφαση για τη συμμετοχή του στον συγκεκριμένο έλεγχο.

Η Ανεξαρτησία μπορεί να επηρεαστεί από:

2.2. Σύγκρουση συμφερόντων

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής μπορεί να αντιμετωπίσει σύγκρουση συμφερόντων, όταν αναλαμβάνει μία αποστολή εσωτερικού ελέγχου. Η σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να επηρεάσει την αντικειμενικότητά του.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές δεν επιτρέπουν οποιαδήποτε σύγκρουση των προσωπικών τους συμφερόντων με τα καθήκοντά τους στη ΜΕΕ. Το προσωπικό συμφέρον περιλαμβάνει τυχόν πλεονεκτήματα για τους ίδιους, τις οικογένειές τους, άλλους συγγενείς ή φίλους ή σχετιζόμενες υπηρεσίες.

Ειδικότερα:

- ✓ Δεν εκμεταλλεύονται για προσωπικούς λόγους την πρόσβαση σε χώρους ή αρχεία ως απόρροια της άσκησης των καθηκόντων τους, ιδιαίτερα δε, πληροφοριών που λαμβάνουν κατά την εκτέλεσή τους, ώστε να τις χρησιμοποιήσουν ως μέσο για να βλάψουν άλλους.
- ✓ Δεν προσφέρουν ή παρέχουν πλεονεκτήματα που συνδέονται με τη θέση τους στη Μονάδα.
- ✓ Δεν πρέπει να χρησιμοποιούν τη θέση τους για προσωπικό όφελος, αποφεύγοντας κάθε κατάσταση που ενδέχεται να δημιουργήσει αμφιβολίες σχετικά με την αντικειμενικότητα και την ανεξαρτησία τους.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές θα πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Ιδιαίτερα, οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον:

- ✓ Η ικανοποίηση του προσωπικού συμφέροντος συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης.
- ✓ Είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία γραμμή απεριορίστως, εκ πλάγιου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους.
- ✓ Έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

Είναι ουσιώδους σημασίας, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές να αποφεύγουν κάθε υπαινιγμό νεποτισμού ή ευνοιοκρατίας στις σχέσεις τους με συναδέλφους, ή με άλλες επαφές.

2.3. Δέουσα επαγγελματική επιμέλεια

Η απόκτηση της κατάλληλης εκπαίδευσης, εμπειρίας, πιστοποιήσεων και επαγγελματικής κατάρτισης βοηθά τους Εσωτερικούς Ελεγκτές να αναπτύξουν το επίπεδο των δεξιοτήτων τους και της εξειδίκευσης που απαιτείται για να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους με τη δέουσα επαγγελματική επιμέλεια.

Η εφαρμογή της δέουσας επαγγελματικής επιμέλειας προϋποθέτει:

- ✓ Τη συμμόρφωση με τον Κώδικα Δεοντολογίας του φορέα, καθώς και με κάθε άλλο κώδικα που συνδέεται με τυχόν επαγγελματικούς τίτλους που κατέχουν.
- ✓ Την κατανόηση των σκοπών και του εύρους των έργων, καθώς και των ικανοτήτων που απαιτούνται για την εκτέλεση των ελεγκτικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- ✓ Να λαμβάνεται υπόψη από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές η πολυπλοκότητα του έργου, η δυνατότητα ύπαρξης σημαντικών λαθών απάτης και μη συμμόρφωσης και να προβαίνουν σε ελεγκτικές ενέργειες και επαληθεύσεις στον ίδιο βαθμό που θα μπορούσε ένας συνετός και ικανός Εσωτερικός Ελεγκτής να πραγματοποιήσει υπό τις ίδιες ή παρόμοιες συνθήκες.
- ✓ Τη σωστή εποπτεία κάθε έργου από τον επικεφαλής της ΜΕΕ, η οποία κατά κανόνα περιλαμβάνει την επισκόπηση των προσωρινών και οριστικών εκθέσεων και τη διατύπωση παρατηρήσεων για την ποιότητα του έργου των Εσωτερικών Ελεγκτών.

Η δέουσα επαγγελματική επιμέλεια δεν υποδηλώνει το αλάθητο. Κατά συνέπεια, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές αναμένεται να δώσουν εύλογη διαβεβαίωση για την ύπαρξη λαθών ή σφαλμάτων, παρατυπιών και ελλείψεων.

2.4. Κατάλληλη χρήση Συστημάτων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών & Επικοινωνιών - Εμπιστευτικότητα Πληροφοριών

Στο πλαίσιο της άσκησης των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων και της αποτελεσματικής εσωτερικής διαχείρισης του έργου της, η ΜΕΕ έχει πρόσβαση σε μεγάλο αριθμό βάσεων δεδομένων και αρχείων.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές έχουν την υποχρέωση να προστατεύουν τις πληροφορίες που καταγράφονται στα ηλεκτρονικά μηνύματα, έγγραφα, αρχεία και δεδομένα που τηρούνται σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Αυτό ισχύει τόσο για τις πληροφορίες που λαμβάνονται από τις ελεγχόμενες μονάδες, όσο και για εκείνες που παράγονται εντός της ίδιας της ΜΕΕ.

Η υποχρέωση αυτή μπορεί έως έναν βαθμό να επεκταθεί και στην ιδιωτική ζωή των Εσωτερικών Ελεγκτών, καθώς απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή για τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας εντός του οικογενειακού, κοινωνικού ή άλλου περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Επιπλέον, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές λαμβάνουν εύλογα μέτρα προστασίας για τα φορητά μέσα αποθήκευσης ηλεκτρονικών πληροφοριών, όπως φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές ή μέσα αποθήκευσης δεδομένων και για τη διατήρηση της εμπιστευτικότητας των κωδικών πρόσβασης σε αυτά. Ειδικότερα, τέτοια μέσα δεν πρέπει να αφήνονται εκτεθειμένα σε κίνδυνο κλοπής ή αντιγραφής και απαιτείται να λαμβάνονται τα ευλόγως αναμενόμενα μέτρα αποτροπής οποιασδήποτε μη εξουσιοδοτημένης χρήσης τους.

Κατά την αποχώρηση από τη ΜΕΕ, οι Εσωτερικοί Ελεγκτές πρέπει να επιστρέψουν κάθε επίσημο έγγραφο, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, καθώς και οποιονδήποτε εξοπλισμό (φορητό Η/Υ, εξωτερικές μονάδες αποθήκευσης, ψηφιακή υπογραφή κ.λπ.) που χρησιμοποίησαν κατά τη διάρκεια της θητείας τους σε αυτή, καθώς αποτελούν αυστηρά ιδιοκτησία της ΜΕΕ.

Μέρος Γ'

Εφαρμογή και Δημοσιοποίηση του Κώδικα Δεοντολογίας

3.1 Εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας

Ευθύνη Προϊστάμενου/ης ΜΕΕ και φορέα

Η κατανόηση και ορθή εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές αποτελεί ευθύνη του/της Προϊστάμενου/ης της ΜΕΕ. Ο/Η Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ πρέπει να τηρεί εσωτερική διαδικασία που απαιτεί συμμόρφωση με τον Κώδικα όπως:

- ✓ Υπογραφή υπεύθυνης δήλωσης από τον Εσωτερικό Ελεγκτή κατά την ανάθεση του ελέγχου, ότι δεν υπάρχει κώλυμα για την ανάληψη αυτού.
- ✓ Αναφορά σχετική στην έκθεση εσωτερικού ελέγχου.
- ✓ Ενημερώσεις περί του περιεχομένου του Κώδικα, ειδικότερα για τα στελέχη που τοποθετούνται για πρώτη φορά στη ΜΕΕ.
- ✓ Εκπαίδευση επί θεμάτων δεοντολογίας και σύγκρουσης συμφερόντων και αντιμετώπισης αυτών.

Ευθύνη Εσωτερικών Ελεγκτών

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές οφείλουν να επιδεικνύουν υπεύθυνη και ηθική συμπεριφορά και να ακολουθούν με συνέπεια τόσο το πνεύμα όσο και τον σκοπό του Κώδικα, ενώ σε κάθε περίπτωση που έχουν κάποιο ερώτημα αναφορικά με το περιεχόμενό του, πρέπει να απευθύνονται στον/στην Προϊστάμενο/η της ΜΕΕ.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές έχουν υποχρέωση να αναφέρουν και να αποκαλύπτουν στον/στην Προϊστάμενο/η της ΜΕΕ περιπτώσεις πρόδηλης, πιθανής ή συγκεκριμένης σύγκρουσης συμφερόντων, οι οποίες υποπίπτουν στην αντίληψή τους, προκειμένου να προστατεύσουν το Δημόσιο Συμφέρον.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές έχουν την υποχρέωση να εκτιμούν και να αξιολογούν τυχόν κινδύνους που μπορεί να επηρεάσουν την αντικειμενικότητά τους και να τους αναφέρουν στον/στην Προϊστάμενο/η της ΜΕΕ.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές δεν εκτελούν προδήλως αντισυνταγματικές ή παράνομες εντολές του/της Προϊστάμενου/ης της ΜΕΕ και ενεργούν σύμφωνα με τις διατάξεις περί νομιμότητας υπηρεσιακών ενεργειών όπως προβλέπονται στις σχετικές διατάξεις του φορέα τους.

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές συμμορφώνονται με τις πολιτικές του φορέα και τηρούν τους Εσωτερικούς Κανονισμούς και λοιπούς Κώδικες αυτού, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών εγκυκλίων και οδηγιών.

Ο φορέας μπορεί να απαιτεί από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές να υπογράφουν ετήσια δήλωση σχετικά με τη συμμόρφωσή τους με τον Κώδικα Δεοντολογίας του φορέα.

3.2. Δημοσιοποίηση του Κώδικα Δεοντολογίας

Ο Κώδικας είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Μέσω της δημοσιοποίησης αυτής, επιδιώκεται η ενίσχυση της διαφάνειας, καθώς παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να λάβει γνώση και να αξιολογήσει τον πυρήνα των αξιών, των αρχών και των κανόνων που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων του Εσωτερικού Ελεγκτή και τη λειτουργία της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου/Υ.ΝΑ.Ν.Π.

Παράρτημα

Δεοντολογικά Διλήμματα & Παραδείγματα παραβιάσεων των Αρχών και των Κανόνων του Κώδικα Δεοντολογίας

Ένας Εσωτερικός Ελεγκτής ενδέχεται να αντιμετωπίσει δεοντολογικά διλήμματα όταν:

- ✓ Δύο ή περισσότερες λύσεις είναι δυνατές και νόμιμες για μια απόφαση.
- ✓ Υπάρχει δυνατότητα επιλογής διαφορετικού τρόπου δράσης, όπου ανάλογα με την απόφαση που θα ληφθεί, θα υπάρξουν διαφορετικές συνέπειες.
- ✓ Έχει αμφιβολίες σχετικά με τον ενδεδειγμένο τρόπο διαχείρισης μιας κατάστασης.
- ✓ Υπάρχει σύγκρουση με τις δικές του ηθικές αξίες ή έχει αμφιβολίες ή δυσκολίες σχετικά με την ερμηνεία του κανόνα ή της αρχής που ισχύει για κάθε περίπτωση.

Ι. Παραδείγματα Δεοντολογικών Διλημάτων

1. Πίεση από τη Διοίκηση

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Από τη Διοίκηση του φορέα ασκείται πίεση στον/στην Προϊστάμενο/η της ΜΕΕ για αλλαγή του περιεχομένου των εκθέσεων ελέγχου ή των εγγράφων, των οποίων το περιεχόμενο δεν αντικατοπτρίζει θετικά τον τρόπο χειρισμού ενός θέματος από την ίδια Διοίκηση. Ποια η θέση του Εσωτερικού Ελεγκτή;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές, υπόκεινται σε συνεχή πίεση να «επιτύχουν την ισορροπία» μεταξύ της ανεξαρτησίας τους και της παροχής υποστήριξης στη Διοίκηση. Ωστόσο, όλα τα θέματα κακοδιαχείρισης πρέπει να παρουσιάζονται μέσα από τις εκθέσεις ελέγχου.

2. Φιλικές και διαπροσωπικές σχέσεις

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Πραγματοποιείτε έλεγχο σε τμήμα το οποίο παλαιότερα είχε ελεγχθεί από συναδέλφους σας στη ΜΕΕ. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, διαπιστώνετε ένα σημαντικό σφάλμα, το οποίο, σύμφωνα με τα έγγραφα, υπήρχε για αρκετά χρόνια και δεν είχε εντοπιστεί κατά τον προηγούμενο έλεγχο της ΜΕΕ. Η αποκάλυψη του σφάλματος ενδεχομένως να εκθέτει τη λειτουργία της ΜΕΕ. Τι πρέπει να κάνει ο Εσωτερικός Ελεγκτής;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Ο Εσωτερικός Ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να αναφέρει τα ελλείμματα, τις αστοχίες και τις παραλείψεις παλαιότερων ελέγχων.

II. Παραδείγματα παραβιάσεων των Αρχών και των Κανόνων του Κώδικα Δεοντολογίας

1. Περιορισμοί στην πρόσβαση δεδομένων

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Ο Εσωτερικός Ελεγκτής μπορεί να έρθει αντιμέτωπος με οποιασδήποτε μορφής περιορισμούς στην πρόσβαση σε αρχεία, προσωπικό, περιουσιακά στοιχεία του φορέα ή φυσικούς χώρους και αυτοί οι περιορισμοί έχουν επίπτωση στο εύρος του έργου. Τι πρέπει να κάνει το στέλεχος της ΜΕΕ;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Η λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να είναι ελεύθερη από κάθε παρέμβαση κατά τον προσδιορισμό του εύρους εργασίας αυτού, την εκτέλεση των εργασιών και την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων. Ο/Η Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ θα πρέπει να κοινοποιεί μια τέτοια παρέμβαση στον επικεφαλής του φορέα και να συζητά τις επιπτώσεις. Η κοινοποίηση των αποτελεσμάτων περιγράφει τον οποιοδήποτε περιορισμό του Εσωτερικού Ελέγχου στην πρόσβαση σε αρχεία, περιουσιακά στοιχεία του φορέα, το προσωπικό κ.λπ.

2. Αντικειμενικότητα και ανεξαρτησία

✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Η ΜΕΕ σε έναν φορέα αναφέρεται απευθείας στον επικεφαλής του. Κατά τη διεξαγωγή μιας ελεγκτικής αποστολής, ο Εσωτερικός Έλεγχος ανακαλύπτει σημαντική έλλειψη μετρητών. Όταν ερωτάται ο υπεύθυνος υπάλληλος για το έλλειμμα, εξηγεί ότι το ποσό δόθηκε για την κάλυψη υψηλών νοσηλίων για το παιδί του και ότι είναι σύμφωνος να επιστρέψει το ποσό. Λόγω της διορθωτικής ενέργειας ο/η Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ, δεν ενημερώνει τον επικεφαλής του φορέα. Σε αυτή την περίπτωση, η ΜΕΕ θεωρείται ανεξάρτητη και αντικειμενική;

✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Η ΜΕΕ διαθέτει οργανωτική ανεξαρτησία αλλά όχι αντικειμενικότητα κατά την εκτέλεση του εσωτερικού ελέγχου. Ο/Η Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ είναι υποχρεωμένος να αναφέρει το γεγονός στον επικεφαλής του φορέα.

3. Δέουσα επαγγελματική συμπεριφορά

- ✓ **ΕΡΩΤΗΣΗ:** Ένας Εσωτερικός Ελεγκτής είναι πολύ ικανός στα καθήκοντά του, ωστόσο κατά τη διενέργεια εσωτερικών ελέγχων συμπεριφέρεται συχνά με αγένεια προς τους υπαλλήλους των ελεγχόμενων μονάδων, χρησιμοποιώντας προσβλητική γλώσσα. Τι πρέπει να κάνει ο/η Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ;
- ✓ **ΑΠΑΝΤΗΣΗ:** Αυτό το είδος συμπεριφοράς θα επηρεάσει την αποδοχή του Εσωτερικού Ελεγκτή από τους ελεγχόμενους. Ο/Η Προϊστάμενος/η της ΜΕΕ θα πρέπει να προβεί σε σύσταση προς τον Ελεγκτή με σκοπό τη διόρθωση της επαγγελματικής συμπεριφοράς του.

Ακεραιότητα (Integrity): Η ιδιότητα ή η κατάσταση του έχοντος ακλόνητες ηθικές αρχές. Η ευθύτητα, η εντιμότητα και η ειλικρίνεια που καλούνται να έχουν οι Εσωτερικοί Ελεγκτές στις σχέσεις τους με το προσωπικό των ελεγχόμενων φορέων. Η βούληση να πράττει κανείς το σωστό, να πρεσβεύει και να ανταποκρίνεται σε ένα σύνολο αξιών και προσδοκιών.

Ανεξαρτησία (Independence): Η απαλλαγή από συνθήκες που εμποδίζουν τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου να εκτελέσει τα καθήκοντά του με αμερόληπτο τρόπο.

Αντικειμενικότητα (Objectivity): Η αμερόληπτη στάση και νοοτροπία, η οποία επιτρέπει στους Εσωτερικούς Ελεγκτές να εκτελούν το έργο τους, όπως πιστεύουν οι ίδιοι και να μη δέχονται συμβιβασμούς ως προς την ποιότητά του. Η αντικειμενικότητα απαιτεί να μην επηρεάζεται η κρίση των ελεγκτών για θέματα ελέγχου από άλλους.

Γνώμη (Opinion): Είναι το συμπέρασμα/διαπίστωση που διατυπώνεται από τον/την Προϊστάμενο/η της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου σχετικά με τη διακυβέρνηση, τη διαχείριση κινδύνων και τις δικλίδες ελέγχου του φορέα. Η Γνώμη μπορεί να βασίζεται σε αποτελέσματα μεμονωμένων έργων και άλλων δραστηριοτήτων που εκτελέστηκαν σε μια δεδομένη χρονική περίοδο. Η Γνώμη που παρέχεται μπορεί να χαρακτηρίζεται ως θετική, αρνητική ή με επιφύλαξη.

Διακυβέρνηση (Governance): Είναι ο συνδυασμός των δομών και των διαδικασιών που εφαρμόζονται από τη διοίκηση του φορέα, προκειμένου να προβεί στην ενημέρωση, διεύθυνση, διαχείριση και έλεγχο των δραστηριοτήτων του, για την επίτευξη των στόχων του.

Διεθνής Οργανισμός των Ανώτατων Ελεγκτικών Οργάνων (INTOSAI): Ο Διεθνής Οργανισμός των Ανώτατων Οργάνων Ελέγχου συνιστά παγκοσμίως μια ένωση κυβερνητικών οντοτήτων. Μέλη του αποτελούν οι κρατικοί φορείς των επικεφαλής δημοσιονομικών ελεγκτών. Ο INTOSAI είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος και μη πολιτικός οργανισμός. Συνιστά έναν μη κυβερνητικό οργανισμό με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς ως ένας οργανισμός «ομπρέλα» για την κοινότητα του δημόσιου εξωτερικού ελέγχου. Έχει θεσμοθετηθεί ένα πλαίσιο για τα ανώτατα όργανα ελέγχου, με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης και τη μεταβίβαση της γνώσης, τη βελτίωση του δημόσιου εξωτερικού ελέγχου παγκοσμίως και την ενίσχυση των επαγγελματικών ικανοτήτων.

Έργο (Engagement): Μια συγκεκριμένη ανάθεση, εργασία ή δραστηριότητα επισκόπησης Εσωτερικού Ελέγχου, όπως μια εργασία Εσωτερικού Ελέγχου, επισκόπηση αυτο-αξιολόγησης ελέγχου, εξέταση απάτης ή συμβουλευτικό έργο. Ένα έργο μπορεί να περιλαμβάνει πολλαπλές εργασίες ή δραστηριότητες σχεδιασμένες να επιτύχουν ένα συγκεκριμένο σύνολο σχετικών μεταξύ τους αντικειμενικών σκοπών.

Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit): Είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσδίδει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του φορέα. Βοηθάει τον φορέα να επιτύχει τους αντικειμενικούς του στόχους, υιοθετώντας μια συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και των διαδικασιών διακυβέρνησης.

Ηθικές Αξίες (ethical Values): Οι αξίες που επιτρέπουν στον Υπεύθυνο για τη λήψη αποφάσεων, να καθορίζει την κατάλληλη συμπεριφορά που θα υιοθετήσει και βασίζονται σε καθετί «ορθό», το οποίο μπορεί να εκτείνεται πέραν των απαιτήσεων του νόμου.

Κώδικας Δεοντολογίας (Code of Conduct): Είναι οι αρχές που οι Εσωτερικοί Ελεγκτές οφείλουν να εφαρμόζουν, ώστε να προάγονται οι επαγγελματικές και ηθικές αρχές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Κώλυμα (Impediment): Κώλυμα θεωρείται οτιδήποτε παρεμποδίζει την εκτέλεση ενός έργου, τη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης, καθώς και οτιδήποτε παρεμβάλλεται ως πρόσκομμα.

Παρέμβαση της Διοίκησης (Management Intervention): Οι ενέργειες της Διοίκησης για την παράκαμψη προβλεπόμενων πολιτικών ή διαδικασιών για νόμιμους σκοπούς. Η παρέμβαση της Διοίκησης είναι συνήθως αναγκαία για την αντιμετώπιση μη επαναλαμβανόμενων και μη τυποποιημένων συναλλαγών ή γεγονότων που διαφορετικά θα υφίσταντο ακατάλληλο χειρισμό από το σύστημα.

Προστιθέμενη Αξία (Added Value): Είναι η αξία που προσθέτει ο Εσωτερικός Έλεγχος στον φορέα, μέσω της αντικειμενικής και εύλογης διαβεβαίωσης και της συμβολής του στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα της διακυβέρνησης, της διαχείρισης των κινδύνων και των διαδικασιών ελέγχου.

Σύγκρουση Συμφερόντων (Conflict of interest): Σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει όταν η επαγγελματική κρίση ή οι ενέργειες ενός Εσωτερικού Ελεγκτή ενδέχεται να επηρεαστούν από ένα προσωπικό ή ιδιωτικό συμφέρον, οδηγώντας σε προσωπικό, οικονομικό ή επαγγελματικό κέρδος.

Έννοια συγγενικού ή κοντινού προσώπου ή καλυμμένης σχέσης: Στον κύκλο αυτόν, εμπίπτουν συγγενείς του υπαλλήλου, δηλαδή ο/η σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριορίστως, σε πλάγια γραμμή έως και τρίτου βαθμού, ή άτομα με τα οποία έχει ιδιαίτερη σχέση φιλίας ή εχθρότητας ή με τα οποία έχει μια καλυμμένη σχέση. Εμπίπτουν οι περιπτώσεις αντιδικίας (εντός ή εκτός υπηρεσίας) ή ενεστώσας ή παρελθούσας δικαστικής διένεξης για προσωπικούς λόγους (π.χ. μήνυση, αγωγή, διαζύγιο, κληρονομιά κ.λπ.).

Έννοια ιδιαίτερα οικονομικού ή άλλου συμφέροντος: Ιδιαίτερο οικονομικό ή άλλο συμφέρον συνιστά η πραγματική και προβλέψιμη πιθανότητα, ότι το αποτέλεσμα της εργασίας του υπαλλήλου θα έχει για τον ίδιο ή τα παραπάνω πρόσωπα ένα οικονομικό αποτέλεσμα που μπορεί να είναι κέρδος ή ζημία.

Συμμόρφωση (Compliance): Συμφωνία και πιστή εφαρμογή πολιτικών, σχεδίων, διαδικασιών, νόμων, κανονισμών, συμβολαίων ή άλλων απαιτήσεων.

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (Internal Control System): Είναι το πλέγμα των λειτουργιών και διαδικασιών, αλλά και των δικλίδων ελέγχου που υιοθετεί ο φορέας και είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να του παρέχει εύλογη διαβεβαίωση επίτευξης των στόχων του σχετικά με την:

- α. Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επιχειρησιακών του λειτουργιών.
- β. Αξιοπιστία οικονομικών και λοιπών αναφορών.
- γ. Συμμόρφωση με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις πολιτικές που διέπουν τη λειτουργία του.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου οφείλει να λαμβάνει υπόψη τα γενικώς αποδεκτά Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου και τις βέλτιστες στρατηγικές, όπως διαμορφώνονται ιδίως από την Επιτροπή Υποστήριξης Οργανισμών Treadway (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission – COSO) και από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors – IIA).

Βιβλιογραφία

1. Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου για την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, OECD 2018.
2. Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, Το Πλαίσιο Επαγγελματικής Εφαρμογής, Αθήνα 2008, σσ. 65 – 70.
3. Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής (2015), Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς.
4. Κώδικας Δεοντολογίας και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, Ελεγκτική Υπηρεσία, Κυπριακή Δημοκρατία, Ιούλιος 2023.
5. Κώδικας Δεοντολογίας Εσωτερικών Ελεγκτών, Εθνική Αρχή Διαφάνειας, έκδοση Ιανουάριος 2021.
6. Κώδικας Ηθικής, International Professional Practices Framework (IPPF), 2017
7. Κώδικας Ηθικής και Επαγγελματικής Συμπεριφοράς Υπαλλήλων του Δημόσιου Τομέα, Υπουργείο Εσωτερικών, Εθνική Αρχή Διαφάνειας (Ιούλιος 2022) στο https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2022/07/Code_final-1.pdf
8. Guidance for Supreme Audit Institutions – How to implement ISSAI 30 (INTOSAI Code of Ethics), EUROSAI May 2017
9. The ISSAI 130 - Code of Ethics (the Code), INTOSAI 2019
10. IIASB, International Internal Audit Standards Board, (2017). International Standards for the Professional Practice of Internal Auditing (Standards), Revised Standards, Effective January 1, 2017, διαθέσιμο και στα ελληνικά (IPPF: Διεθνή Πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου) στο: <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/pages/standards.aspx>

